

Турсунбой Агашбоев

ХУФЁНА ЖАНГ

Тўлдирилган қайта нашри

Toshkent
«Akademnashr»
2016

КБК: 84(5Ў)6

УЎК: 821.512.133-225

А 29

Ўзбек аф-ти

А 29 Адашбоев, Турсунбой.

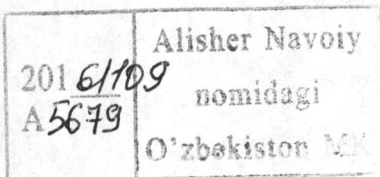
Хуфёна жанг [Матн] / Т.Адашбоев. – Тошкент: Akademnashr, 2016. – 112 б.

ISBN 978-9943-995-44-4

КБК: 84(5Ў)6

УЎК: 821.512.133-225

Закийлик, ҳозиржавоблик халқимиз тийнатидаги эзгу фазилатлардан. Бу ҳолат аجدодларимизнинг сўз қудрати ва жозибасини азалдан теран англаганидан дарак беради. Устоз адиб Турсунбой Адашбоевнинг ўз тенгқурлари ва шогирдлари асарларига боғлаган баъзан беозор, ўрни келганида ҳатто аччиқроқ кинояли пародиялари, ҳазил шеърларини сўз масъулияти борасидаги ўзига хос эслатмаси десак янглишмаган бўламиз. Зеро сўнгги йилларда чоп этилган шеърый асарларни имкон қадар «элакдан ўтказган» шоирнинг танбеҳларида ҳар бир сўзни ўз ўрнида қўллашга тарғиб борлиги кўриниб туради. Шу маънода ҳам мазкур китобнинг ўқувчини бефарқ қолдирмаслигига ишонамиз.

ISBN 978-9943-995-44-4

© Турсунбой Адашбоев
«Хуфёна жанг»

© «Akademnashr», 2016

АТИРГУЛ

Ўтган асрда ўзбек адабиётида янги-янги йўналишлар пайдо бўлди. Бу йўналишлар ҳеч нарса йўқ жойда, саҳрода вужудга келмади. Европа адабиётининг таъсирини инкор этмаймиз. Лекин ҳар бир янги йўналишнинг асоси аввалдан мавжуд бўлади. Баъзилар наср биз учун янгилик, Европа адабиётининг инъоми деб ўйлайдилар. Тарихимиздаги ишқий қиссалардан беҳабар одамларгина шундай фикрлайдилар. Европа адабиётидаги «роман»нинг луғавий маъноси айнан «ишқий қисса»дир.

Европа насрда ҳам, назмда ҳам янгича услубларга ўтди. Ҳажвий йўналишда ҳам янгиликлар пайдо бўлди. Назм тарихида ҳажв йўналишида ёзилган асарлар кўп. Ана шу анъаналарнинг давоми сифатида адабиётимизда «пародия» пайдо бўлди. Пародия Европа адабиётида бирон-бир асарни ҳазил оҳангида қайта айтиб бериш тарзида вужудга келган эди. Кейинчалик унга танқидий асар сифатида қарай бошлашди. Яъни бир асарнинг камчилиги аниқланиб, танқид ўқига тутиладиган бўлди. Вақт ўтган сайин пародия шаклланиб борди. У ўзининг дастлабки вазифасини ҳам унутмади, ўрни келганда танқиддан

ҳам воз кечмади. Европа адабиётида ҳам бу жанр кенг ривожланмаган. Рус адабиётида ҳам пародиячи шоирлар кўп эмас. Энг ажабланишлики шундаки, пародиянинг адабиётда ўз ўрни борлигини эътироф этганлари ҳолда ундан ранжиб юривчилар кўп. Кимнинг шеъри пародия қилинса, хафа бўлади. Шунинг учундир, бу жанрда ижод қилувчилар кам.

Айниқса, ўзбек адабиётида ижод қилувчиларнинг камлигини афсус билан айтиш керак. Бу бежиз эмас. Ижодкорларимизнинг кўнгли жуда нозик. Озгина танқид ҳам, гарчи у ҳазил оҳангида бўлса-да, малол олинади. Ижодкорларимиз дўстларини ранжитмаслиги ҳам керак. Пародия деганда биз бир шоирнинг шеъридан икки ёки тўрт сатр олиб, уни ҳазил тариқасида давом эттиришни тушунамиз. Ҳолбуки, бу жанр дастлаб мусиқа оламида пайдо бўлган эди ва ҳозиргача мусиқавий пародиялар бор. Насрий асарларга ҳам пародиялар ёзилган. Ҳатто пародиякинофильмлар ҳам яратилган. Бизда ҳозирча фақат шеърий пародиялар бор. Пародиячи шоирлар орасида энг пешқадами ва бу йўналишнинг энг вафодори Турсунбой Адашбоев бўладилар. Ана шу садоқатлари учун ҳам Турсунбой Адашбоевни «ўзбек пародиясининг отаси» деб аташ мумкин.

Турсунбой Адашбоев Ўш вилоятида туғилган. Шоир туғилиб ўсган Сафед-Булон қишлоғи аҳли беозор ҳазилкашлиги билан водийга танилган. Шунга кўра шоирдаги ҳазилкашликни, нозик қочиримларни туғма хислат десак ҳам бўлади. Бу хислат айнан пародия тарзида ижод қилишга даъват этган. Турсунбой аканинг пародияларида қораният йўқ, кимнидир айблаш, камчилигини ошкор қилиш ҳам йўқ. Баъзи шоирларнинг пародияларида айнан шу қусурларни кўрамиз. Яна баъзилари шоирни масхаралашдан ҳам тоймайдиларки, бу ижодкор учун ҳусн саналмайди.

Аниқроқ айтсак, бир шоирнинг шеъридаги камчилигини катта хато ўрнида кўрсатиб, танқид қилиш ёки масхара-лаш адабиёт эмас!

Пародия ёзадиган шоирнинг ўзи назм оламининг юксак талабларига жавоб бера олиши шарт. Ўзи саёз шеър ёзгани ҳолда бировдан кулиш «Иштони йўқ тиззаси йиртиққа кулибди» деган мақолни эслатади.

Пародияда лозим жойда бир шеърнинг камчилиги кўрсатилади. Лекин шоирнинг афзаллиги, унинг айрим фази-латлари ҳам мадҳ этилади. Турсунбой Адашбоев Ўзбекис-тон халқ шоири Тўра Сулаймон билан ака-укадай бўлиш-ган. Тўра аканинг бир шеъри баҳонасида Турсунбой ака пародия ёзди.

*Гўзалликка ишора,
Бўстонга ошиқлигим, –*

сатрларини бундай давом эттирди:

*Теранликка ишора
Уммонга ошиқлигим.
...Термаларга ишора
Достонга ошиқлигим.
Халқ йўлида шеър ёзиш
Ялама қошиқлигим.*

Пародия тарзида ёзиладиган сатрлар ҳам қисқа, ҳам мазмунли, ҳам ҳазил оҳангида бўлиши лозимлигини Тур-сунбой ака кўп йиллик ижодида исбот этди. Бу ижод на-муналарининг тўпланиб нашр этилиши янгиликдир. Янг-лишмасам, бу адабиётимиз тарихидаги шу мазмундаги биринчи китоб.

Бадий адабиётни гулшанга ҳам ўхшатишади. Гулшанда турли гуллар чамандай очилиб турса, киши кўзи қувнайди. Атиргулни ҳамма яхши кўради. Лекин тиконидан эҳтиёт бўлади. Мен пародияни шу атиргулга ўхшатаман. Гулшандаги ҳидсиз гуллардан кўра, тикони бўлса ҳам, хушбўй атиргул яхши-да, тўғрими?

Тоҳир МАЛИК,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ПАРОДИЯЛАР

Тўра СУЛАЙМОНга,
Ўзбекистон халқ шоири

ГЎЗАЛЛИККА ИШОРА

*«Теранликка ишора
Уммонга ошиқлигим.
Гўзалликка ишора
Бўстонга ошиқлигим».*

«Илтижо» шеърдан

* * *

Гўзалликка ишора
Суманга ошиқлигим.
Булутларга ишора
Туманга ошиқлигим.
Теранликка ишора
Уммонга ошиқлигим.
Ҳадиксираб юришим
Гумонга ошиқлигим.
Темирчига ишора
Босқонга ошиқлигим.
Мантипазга ишора
Қасқонга ошиқлигим.
Термаларга ишора
Достонга ошиқлигим.
Халқ йўлида шеър ёзиш
Ялама қошиқлигим.

1970 йил

Ҳабиб САЪДУЛЛАҒа,
Ўзбекистон халқ шоири

ОТАБЕКНИНГ ИЗИДАН

*«Шош – Марғилон йўлида
Бўз қўйган Отабекдай
Наманган – Тошкент аро
От чопмоқдир юмушим.
Оёғим узангидан
Ҳамон узиб улгурмай
Яна висолинг қўмсаб
Талпинаман, Кумушим»...*

*«Бўз қўйган Отабекдай»
шеърдан*

* * *

Мен аввалги тўпори
Саъдуллаев эмасман.
Тулпорга эгар уриш
Тадоригин емасман.
Ҳозир тамом бошқамен.

Отабекдай от минмай,
Шарт ўтириб мошинга,
Васлингга етмоқ учун
Талпинаман қошингга.
Бугун эса Шошдамен.

Васлингга восил бўлиб,
Муродим ҳосил бўлиб.

Олқишлайман сени, ёр,
Пойтахтда тўй бисёр,
Наҳор чоғи ошдамен.

Азизим, тонг отгунча
Неча бор терлаб, оздим...
Сўнг Қамчиқ довонида
Ушбу шеъримни ёздим
Улкан харсангтошга мен...

1980 йил

Маҳмуд ТОЙИРга,
Ўзбекистон халқ шоири

«МЕН ОЙНИ ОШАЙМАН...»

*«Булбулдек яшайман баҳор келганда,
Тошга гул тўшайман баҳор келганда.
Ўзимга ўзим ҳам мафтунман, Маҳмуд,
Мен ойни ошайман баҳор келганда».*

«Баҳор келганда» шеърдан

* * *

Маҳмуд Тойир укам, ҳар дам
Ҳозиржавоб, чапдаст, бардам,
Булбулдайн яшайверинг,
Тошга гуллар тўшайверинг
Баҳор келганда.

Майсаларга тилмоч бўлинг,
Сумалакка қирмоч бўлинг.
Лола, райҳон, чечак бўлинг,
Бинафшаю печак бўлинг
Баҳор келганда.

Мафтун бўлинг ўзингизга,
Биз қойилмиз сўзингизга.
Иймаганни ийдирасиз,
Шеърга қалпоқ кийдирасиз
Баҳор келганда.

Чунки Наврўз! Жўшинг, ўйнанг,
Қофияни қўшиб ўйнанг,

Шеърни қовоқдайин сўйманг,
Мантиқ деган гапни ўйланг
Баҳор келганда.

Бир илтимос, осмондаги
Ёлғиз ойни ошаб қўйманг.
Қаро туннинг тақдирини
Юлдузларга ташлаб қўйманг
Баҳор келганда.

2005 йил

НАҲОТКИ...

*«Шеър битмаган туним йўқ,
Шеър айтмаган куним йўқ».*

Шу номли шеърдан

* * *

Устоз Ғафур Ғулом ҳам
Ёзмагандир ҳар кун.
Эсланг Асқад Мухторни
Ёки Рауф Парфини.
Шоир, наҳот, дам олмай
Қалам тишлаб ўтирса;
Кўк буржида булутлар
Элак қоқса, кўпирса;
Эвазига осмондан
Шеърлар тутдай тўкилса?
Жўн ва оддий сатрни
Кашфиёт деб жўшмайлик.
Биродар, шеъримизга
Ёлғон гапни қўшмайлик.

2015 йил

ҚИСҚАСИ, ПАЛОН–ПИСТОН

*«Далаларинг боғистон,
Тошлоқларинг тоғистон,
Ростин айтсам, ўзингсан
Мангу чаман гулистон».*

«Озод диёр» шеърдан

* * *

Ўзбекистон боғистон,
Қирғизистон тоғистон.
Тиёншондан ўтсангиз,
У ёғи Қозоғистон.
Олатоғу Тангритоғ
Ғаройиб тошлоғистон.
Махачқалъа – Доғистон,
Қисқаси, палон–пистон
Ёзсангиз бўлар достон...

1965 йил

«ОВ» КЕЛМАДИ БАРОРИДАН

*«...Бизлар кетдик темир йўл бўйлаб,
Аста чўздим билагингга қўл.
Сен чекиндиг, яна ёнма-ён
Кетавердик темир йўл бўйлаб».*

«Пўлат из» шеърдан

* * *

Кечга қадар юрдик иккимиз
Чурқ этмайин темир йўл бўйлаб.
Пўлат издай биз юрган сўқмоқ
Туташмаскан, қарасам ўйлаб,
Чимчиб олдинг, қўлингдан тутсам,
Мулзам бўлиб ортимга қайтдим.
Милтиғимни елкамга осиб,
Бўлган гапни тозимга айтдим.
Раҳми келиб вафодор итим
Кўкка боқиб улиди аста.
«ОВ» ўнгидан келмади бу гал,
Уйга қайтдим кўнглим шикаста...

1980 йил

ОРЗУЛАР ҚАНОТИДА

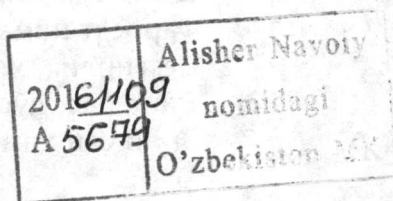
*«Тош чатнамаса,
Ёғоч ёнмаса.
Темир чўкмаса,
Темир зангламаса».*

«Мангулик бўлса» шеърдан

* * *

Хотин зоти қаримаса,
Чўнтакдан пул аримаса.
Ўт ёққанда пуфламасанг,
Чарчаганда «уфламасанг».
Йигит қизни танламаса,
Муҳаббат зангламаса.
Зўр бўларди, не ёзганин
Шоир ўзи англамаса.

1980 йил

ЭЪТИРОЗГА ЭЪТИРОЗ

*«Шабнам нима? –
Саҳар чоғи сал увишган буғ.
Туман нима? –
Оғирлашиб қуйи тушган буғ.
Қуёш недир? –
Тўзувчи атомлар йиғиндиси у.
Қоғоз недир? –
Пахта билан ёғоч чиқиндиси-ку!»*

«Эътироз» шеъридан

* * *

Қурут нима? –
Сузманинг қотгани–қуруғи.
Дон–дун нима? –
Буғдойнинг уруғи–чуруғи.
Асал нима? –
Гулларнинг нектари–шираси.
Эшшак нима? –
Уловнинг қайсари–хираси.
Хўш, Ой нима? –
Менимча, тегирмоннинг тоши.
Ақл недир? –
Шоир акангнинг боши.
Фаросат нима? –
Сезгирлик, хислат.
Етар, бас, дўстим!
Энди сен ҳам каллангни ишлат...

1970 йил

БУРНИМ ЧАШМА БЎЛСА

*«Кўзларим ой бўлса,
Кипригим юлдуз».*

«Қайнар булоқ» шеърдан

* * *

Бурним чашма бўлса,
Оғзим тегирмон.
Жоним, ҳузурингда
Бошим эгурман.
Қошларим супурги,
Қулоғим гармон.
Қўлларим паншаха,
Оёғим нарвон.
Китобим босилса,
Тўлади кармон.
Олимман, шоирман,
Йўқ менда армон.

1967 йил

ДОРБОЗГА ЛАНГАРЧЎП...

*«Артист тушда дермиш:
Буюк роль беринг.
...Менинг тушларимда
Ёзмаган шеърим».*

«Туш» шеърдан

* * *

Шофёрнинг тушига
Киради бензин.
Пулдор бойваччага
«Волга» билан «Зим».
Бургутнинг тушида
Тулки, қирғовул.
Матросга ўн балли
Шторм, довул.
Туяга янтоғу
Эшакка шўра.
Иккиқат хотинга
Гулвата, ғўра.
Морбознинг тушига
Киради илон.
Дорбозга лангарчўп
Арқони билан.
Тушингни таъбири
Айлансин қулинг.
Чиқмаган китобга
Олмаган пулинг...

1970 йил

БИР ҚҰШИҚ...

*«Жонимға тушди шўх туғёнлар,
Ўшал нур Туғёнда кўринди.
Во ажаб, Чимёнда кўзингни
Жилваси Кўқонда кўринди».*

«Кўриниш» шеърдан

* * *

Бир қўшиқ битгандим, оҳанги
Ғижжагу камонда кўринди.
Рақсида Дилафрўз, Гулчеҳра,
Андижон томонда кўринди.
Кўзингни жилваси сеҳрлаб,
Ранг-рўйим сомонда кўринди.
Оролга тўр солсам, жўралар,
Сирдарё товонда кўринди...

1980 йил

БЕЧОРА КРИЛОВ...

*«Чўртан ўмарганин тортди сув томон,
Кўтарганча олиб учди оққушхон.
Қисқич қавагини тўлдириб олди,
Бир зумда арава бўшади қолди».*

«Янги масал»дан

* * *

Чўртан балиқ ўмарганин ғамламай,
Бир акула ютди-қўйди ямламай.
Оққуш эса улушини тенг бўлди,
Кўкка учиб бургутларга ем бўлди.
Тўфон туриб, тўлқин эса ўкириб,
Қисқичнинг қавагин кетди ўпириб.
Энди аравани ғарқ этмоқ учун
Денгиз таҳдид солар сапчиб, кўпириб.
Бечора Крилов от олиш учун
Литфондга ариза ёзар ўтириб...

1990 йил

МУХЛИС БОРКИМ...

*«Табиат бонг урар: чекмангиз зарар,
Ичкилик ҳалокат эрур муқаррар.
Кузга айланмасин баҳор фаслингиз,
Мажруҳ туғилмасин зурриёд наслингиз».*

«Шиорлар» шеърдан

* * *

Наҳот, илғамасак муаммо дардни?!
Чайналган гапларни такрорлаш шартми?!
Муддаони лағмондайин чўзмасдан,
Фикрлар гарддайин учиб-тўзмасдан

Ибрат бўлайлик-да аввал ўзимиз,
Ўшанда мўлжалга тегар сўзимиз.
Мухлис борким ҳавас билан қарашар,
Яхши шеърлар битиш сизга ярашар.

2012 йил

Азим СУЮНГА

«ҚАЙЛИҚҚИНАМ»

*«Сочимни гўё тарадим,
У ён, бу ёнга қарадим.
Ҳовлисига мўраладим,
Қайлиққа бордим бу кеча.
Отасими, довуш берди,
Акасими, у ёш эди,
Кўп шумтака, бебош эди,
Қайлиққа бордим бу кеча».*

«Қайлиқ» шеърдан

* * *

Кеча оппоқ эди сутдай,
Юлдуз ёнар пишган тутдай.
Ичиб олган эдим қиттай
Мен қайлиққа борган кеча.

Тўлин ойга қараб бордим,
Тақир бошни тараб бордим,
Ҳар қадамни санаб бордим –
Хотирамдан чикмас ҳеч-а...

Итинг ғингшиб қўйди бироз,
Ишни бузди даканг хўроз.
Қайлиққинам, эшит, бу рост,
Жуфтак урдим, ортга қочдим.

Асли, ўзим саёқ эдим,
Қашқа бўлдим, таёқ едим.
Бу, менимча, аканг дедим
Ҳасратимни елга сочдим...

2010 йил

АЖАБЛАНМАНГ...

*«Мен ўзимни ўзим ёмон десам, ажабланманг,
Хасу чўпдан паст, бир сомон десам, ажабланманг».*

Рубоий

Ювинганда кўпик чиқса, совун десам, ажабланманг
Зерикканда ғазал ёзиб овун десам, ажабланманг.
На фард эмас ёки тўртлик, яқин келмас рубоийга,
Бамисоли ичи тушган қовун десам, ажабланманг.

1970 йил

УСТОЗ БОШИН ЧАЙҚАДИ...

*«Самарқанд, Самарқанд,
Сайқалим шаҳрим...
Самарқанд, Самарқанд,
Сайқали жаҳон».*

«Самарқанд» шеърдан

* * *

Жуда тўғри, Самарқанд
Она юртнинг сайқали.
Жомий билан Навоийнинг
Мағрур турар ҳайкали,
Ажаб устоз Мир Алишер
Бирдан бошин чайқади.
Бу таърифлар ўта сийқа,
Ўрлигини пайқади:
– Аҳли қалам, шамга менгзанг
Бу ашъорнинг нархини.
Шундай шеърлар ерга урар
Самарқанднинг фарқини...

1980 йил

УСТОЗ АЙНИЙ БЎЛГАНДА...

*«Ҳа, гўзалдир кузда ҳам
Табиат товланиши.
Аммоки булар билан
Одамларнинг йўқ иши».*

«Куз тонги» шеърдан

* * *

Куздан кейин қарасанг,
Зумрад қиш товланиши.
Аммоки булар билан
Одамларнинг йўқ иши.

Баҳорда ғаройибдир
Қизғалдоқлар ёниши.
Афсуски, булар билан
Одамларнинг йўқ иши.

Ёз чилласи авжида
Чигирткалар хониши.
Одамлар ланж, ажабо,
Атроф билан йўқ иши.

Шоир–чи, бефарқ эмас,
Қуёшга бўйлаб қўйди.
Гузарда чойхўрликни
Ўзича ўйлаб қўйди.

Сўнг тарихий иш қилди,
Лол қолди ҳинду фаранг.
У бир чойнак кўк чойни
Сотиб олди-я, қаранг!..

Жўралар ҳайрон, шоир
Бунчалар сахий, танти.
Зухриддин, Тўлқин ака
Бу ҳолдан ажабланди.

* * *

Устоз Айний бўлганда
Ҳотам Тойдек бойирди.
– Пулни исроф қибсан, – деб
Мирпўлатни койирди...

2014 йил

ХУФЁНА ЖАНГ

*«Эълон қилдим кўнглингизга
Ишқ-муҳаббат «уруши»ни,
Бошлавордим Искандарнинг
Буюк ҳарбий «юриши»ни.
Елкангизни қитиқлайман,
Жимсиз, сирли йўталаман,
Белингиздан ачом қилиб,
«Оқ байроғим» кўтараман».*

«Ғалати жанг» шеърідан

* * *

Искандарнинг уйда қолган
Хуфёна урушини
Кўча-куйда карнай қилмай,
Қилич қайраб юришини,
Ўз вақтида берган яхши
Ем-пемини, улушини.
Ҳа, водийда удум бошқа,
Синоатли, билинмайди.
Остонада қолар, асли,
Реклама ҳам қилинмайди.
Ғалати жанг бўлган экан,
Мен-чи, унга рўпараман.
– «Оқ байроқ»ни кўтарманг, – деб
Шивирлайман, йўталаман.
Тўғри, ҳар уй – олтин кўрғон,
Рўзғор шундай ўзбекларда.

Арзон гапнинг илинжида
Очилмайди сирли парда.
Машқингизни ўқиб чиқиб
Алланечук бўлди кўнглим.
Генераллик нишонини...
Фақат уйда тақинг, синглим.

2010 йил

Махфуза УБАЙДУЛЛАЕВАга

ГЎЗАЛ, ҚАЛАМҚОШЛАРГА

*«...Ёр севганда ёш эдим,
Гўзал, қаламқош эдим.
Нозиккина, ораста,
Мулойим, ювош эдим».*

«Бевафо ёр» шеъридан

* * *

*«Нози гўзал, шўхчан боқар,
Ишва билан қошин қоқар,
Юрагимга олов ёқар
Самарқанднинг гўзаллари».*

«Самарқанд гўзаллари» шеъридан

* * *

Ҳа, унда сиз нозик, гўзал,
Шўхчан, дилбар, ёш эдингиз.
Ишва қилиб йўлдан урган,
Заб қайрилма қош эдингиз.
Ноз–карашма хўп ярашган,
Париларга хос эдингиз.
Тафсилотнинг ҳожати йўқ,
Анча пишиқ – тош эдингиз...
Бу гапларга қирқ йил бўлди,
Энди, синглим, ёш қолдими?
Сиз чўмилган анҳорларда

Қумлар оқиб, тош қолдими?
Ҳозир бозор иқтисоди,
Насияга ош қолдими?
Тузук-қуруқ шеър ёзгани
Сизу бизда бош қолдими?

2010 йил

ЁЛҒОН АЙТСАМ...

*«Кўзларинг бир жодуки, билсанг,
Етти иқлим қолғусидир лол.
Сажда этгум, ишора қилсанг,
Соҳиби кўз, эй қоши ҳилол!»*

«Кўзларинг» шеърдан

* * *

Эҳ, бу кўзлар дунёдек чексиз,
Осмон каби тубсиз, бепоён.
Сажда учун ишора шартмас,
Бошгинамни ураин қаён?!
Оҳ, бу кўзлар денгиздек теран,
Ғарқ бўлишим мумкин, жонгинам.
Шу кўзларнинг қалини учун
Ол Чинозни, Тўйтепани ҳам.
Садқаисар тақдирим, умрим,
Шартингни айт, азизим, нетай?!
Сабаб, жуда нозик йигитман,
Ёлғон айтсам ёрилиб кетай...

1980 йил

ИЛОЖИ ЙЎҚ

*«Мунажжим ҳам айтолмас бу фолимни
Кўзи жайрон, томоша қил ҳолимни.
Ҳам жоним ол, ҳам давлати, молимни,
Офтоб бўлдинг, ман бир адо парвона,
Ё сан жодугарсан, ё ман девона».*

«Девона» шеърдан

* * *

Лабин тишлаб қараб турар мунажжим,
Табиб айтар: ука, йўқдир, иложим,
Аралашган, балки, шайтон-хуножин?..
Ул пари ишқида бўлдию гадо
Шоирга айланди Шамсиддин Садо.

«Таваккал» деб бу дунёдан кетсанг ҳам,
Ошиқликда Шоҳ Машрабдан ўтсанг ҳам,
«Оҳ-воҳ» қилиб юлдузларни ўпсанг ҳам,
Лол қолдириб бўлмас асло фалакни
Ва, айниқса, бухоролик малакни...

2010 йил

ҲАВАС ҚИЛАЙЛИК

*«Сергей жўра!
Сен машхур шоир.
Ярашмайди сенга кин, араз,
Россиянинг далли ўғлони,
Сенга қойил қолади Шероз.
Ўзим ҳақда... бир қишлоқиман,
Шоир бўлдим шаҳарда ғариб.
Хув олисда ўғлим олим деб
Пахса урар отамиз ҳориб...»*

«Есенин»га шеъридан

* * *

Тўғри, бизнинг боболар
Боғ қилган, пахса босган,
Шон-шуҳрат малол келиб
Есенин ўзин осган...
Ўксинманг, Қўчқор укам,
Ростин айтсам, сизга ҳам
Ҳавас қилар кўпчилик,
Муштарийлар, ёш, қари.
«Инсон билан қонун»ни
Келаяпсиз бошқариб.
Турли-туман таъмадан,
Минг шукрим, берисиз.
Давралар ҳам ғарибдир
Хосиятнинг шеърисиз,
Синглим пухта шоира,
Сиз-чи, унинг эрисиз...

2010 йил

ТУШНИНГ ТАЪБИРИ

*«Навоийни қирқ йиллар ўқиб,
Бир боргина тушимда кўрдим.
Шу раҳнамо илоҳий пирдан
Минг юкуниб, ризолик сўрдим.
– Насринг-ку сал маром топибди,
Назминг, – деди, – пала-партишроқ».*

«Тушдаги суҳбат» шеърдан

* * *

Гап кетаркан ашъор ҳақида,
Улуғ ҳазрат бизларга маёқ.
Шоирликка даъвогарлар кўп,
Аммо машқи пала-партишроқ.
Ҳиссиёт йўқ, дард йўқ, аслида,
Шеъриятдан олис, тумтароқ.
Назм сато қилидай нозик,
Тан олишмас Султон Муроддай
Кам-кўстини айримлар бироқ.
Олим деган мўътабар мақом
Шоирликдан анча яхшироқ.

2010 йил

НИМА ҚОЛДИ?

*«Чаман қурсак, гуллар сеники,
Тоғлар тўсса, кемириш мендан.
Бахтга қўприк йўллар сеники,
Селлар тўсса, симириш мендан».*

«Тўғри тақсимот» шеърдан

* * *

Расул Гамзатни ўгириб қўйдим,
Пуллари сенга, доллари менга.
«Қўшхўкиз» дерлар эру хотинни,
Эчкиси сенга, моллари менга.
Доғистондаги тоғлар тўссами?
Кемириш менга, симириш сенга.
Бўзаси менга, кўзаси сенга.
Бахтга элтувчи йўллар сеники,
Торнадо, тўфон, селлар меники.
Пластик карта, омад сеники,
Келишган, хипча қомат меники.
Хатланиб бўлди тол ва тераклар,
Азизим, сенга капгир, элаклар.
Валидол ичиб эзма юракни,
Соплатиб қўйдим болта, куракни.
«Тўғри тақсимот» – турмуш таянчи,
Хўш, нима қолди, жоним, сананг–чи...

2012 йил

ГАМБИТ ПАРОДИЯЛАР

БЕГОНА ДЎППИ

*Бошимда чақмоқдек Чустнинг дўпписи,
Уни совға қилган гўзал қиз эмас.
Онажоним тиккан, шунинг-чун туси,
Гули ва жилоси асло ўзгармас.*

**Олимжон ХОЛДОР,
«Дўппи» шеърідан**

* * *

*Бошимдан тушмайди Чуст дўппи доим,
Мен уни фахр-ла кийиб юраман.
«Чуст дўппи ярашар сенга», – дер ойим,
Дўппига қараб гоҳ хаёл сураман.*

**Нусрат АБДУСАЛОМ,
«Чуст дўппи» шеърідан**

* * *

Бошимдан тушмайди Чуст дўппи асло,
Кизагин букмасдан юраман доим.
Хаттоки қайнонам кўриб қолса гар:
«Бошинг омон бўлсин!» – дейди мулойим.
Чустлик чевар қизни ўйлаб ўтириб
Хаёл оғушида ийиб кетибман.
Олимжон Холдорнинг эски дўпписин
Билмасдан камина кийиб кетибман.

1975 йил

ЁМҒИР, АЖИРИҚ ВА СУМАЛАК

*«Ажириқдан тортиб то чинор қадар
Елкасида эркаласа,
Ажириқдай илдиз отдинг бағримда».*

* * *

*«Ёмғир ҳам ёғар майда,
Кийим-бошим жиққа ҳўл.
Қамчилайди қулбамни ёмғир,
Кеча-кундуз қилар дағдаға.
Ёмғир бўлгим,
Дарё бўлгим бор эди».*

**Тилак ЖўРА,
«Юлдузлар табассуми» китобидан**

* * *

*«Ажириқ томирингни туйиб келида
Қайнатиб ичган эр бор эди аввал.
Бугун ҳам бировлар назм элида
Сифат излаб... Сенга бермоқда сайқал».*

* * *

*«Лек дўстимнинг китобин олсам,
Сатрлари ёмғирга тўла.
Уни шунча яхши кўрадир
Ҳассос шоир Тилакжон Жўра».*

**Тошпўлат АҲМАД,
«Шоир дўстимга» шеърдан**

Ажирик илдизидан қайнатардик сумалак,
Ҳаво олиб тўсатдан ёмғир тушди думалаб.
От туёғи ўрнида пайдо бўлган кўлмакка
Боқиб ўйлар сураман: «Намгарчилик» бўлмакда.
Сумалакнинг хуш иси тўсатдан қилиб сармаст
Қозоннинг қопқоғига куяда ёздим сарбаст.
Уя қурмоқ дардида лайлак ажирик ташир,
Ажирик ташир фақат нонвой дўстим Мирашир.
У бўй чўзар ниш уриб асфальт йўллар остидан,
Қайга борсам, ажирик, минг дод унинг дастидан.
Йили ёмғир, мучали ажирик Тилак укам,
Диққинафас қилдинг–ку Тошпўлат Аҳмадни ҳам.
Майдалаб ёққан ёмғир аста селга айланди,
Илдиз отиб бу кўкат Бухорога бойланди.
Учовимиз уч тараф, ранги–рўй сомон бўлди,
Сел оқизиб қозонни, сумалак тамом бўлди...

1980 йил

МУҲАББАТ ВА ҒУРУР

*«Мағрур эдим, мағрур эдинг сен.
Юравердик кўнгилни доғлаб.
Мағрурликни маҳкам тутдинг
Муҳаббатдан кетдик йироқлаб...»*

Баҳор ХОЛБЕКОВА,
«Мағрур эдик» шеърдан

* * *

*«Сўз айтишга бермаганди йўл
Ғурур отли эгилмас чинор.
Келганда ҳам юртга янги йил
Қутламасдик бир-бирни зинҳор».*

Ҳамрокул РИЗО,
«Кўшни яшар эдик» шеърдан

* * *

Мағрур эдик тўртовимиз ҳам,
Феъл экан-да, маҳкам ушладик.
Ғурур қурғур жиловлаб олди,
Ҳатто узангидан тушмадик.
Висол юзин ўгирган экан,
Ўйлаб кўрсак ётиб чалқанча.
Муҳаббатдан йироқлаб кетдик
Биз тўрсайиб, сиз ғўдайганча.
Бўй кўтарган қамишки ҳатто
Бўйра бўлиб ерга тўшалган.
Кулгу қайда, дийдамиз қотиб,
Йиғлолмадик ҳатто ўшал дам.

Чунки ғурур остонасидан
Ўтолмадик, олганди боғлаб.
Сизлар икков топишиб кетиб,
Биз қаламни қолдик қучоқлаб.

1990 йил

ТОПГАН ТОПАЛОҚ...

*«Ўзи битта,
Оёғи тўртта,
Қулоғи битта...»*
(Бир қулоғи кесилган эшак)

*«Ўзи битта,
Оёғи тўртта,
Қулоғи нўлта...»*
(Икки қулоғи кесилган эшак)

* * *

Ажабтовур топишмоқ,
Арзир «кашфиёт» десак.
Кўзингдан ўтар дарҳол
Сабрли ҳайвон, бешак.
Афандининг улови,
Бечора, шўрлик эшак.
«Қулоғи нўлта» бўлса,
Тўрт туёғи саросар,
Думи эса аросат.
Дўстим Олқор Даминга
Тилаймиз дид, фаросат...

2013 йил

ТАРСАКИ

*«Бозор борсалар ойим,
Хурсанд бўламиз доим».*

«Топ, ўртоқ» шеъридан

* * *

*«Ҳар йил қурт боқиб ойим,
Мўл ҳосил олар доим».*

«Қурт боқамиз» шеъридан

*«Жиззали нон ёпар
ойим,
Меҳнатдан завқ топар
ойим».*

«Меҳнат завқи» шеъридан

* * *

Ҳар кун саҳар турар ойим,
Соғ-саломат юрар ойим,
Қорлар ёғса, курар ойим,
Баъзан хаёл сурар ойим.
Мен-чи, шундай шеърлар ёзсам,
Бир тарсаки урар ойим,
Қулоғимдан бурар ойим.

1980 йил

ҲАТТОКИ

*«Кириб келди,
Кириб келди
Янги йилжон,
Янги йил».*

«Янги йил» шеърідан

*«Яшнар она замин,
Ўйна, кул, Наврӯз.
Янги орзу, янги кун,
Янги йил – Наврӯз».*

«Наврӯз» шеърідан

* * *

Ким завқ олмас, аслида,
Янги йилдан, кўкламдан.
Машқингизни ўқидик
Янги чиққан тўпламдан.
Арзон, сийқа гап билан
Болаларни овутманг.
Китобхоннинг ихлосин
Ўзингиздан совутманг.
Компьютерлар замони,
Ўсмир, тийрак ёшдамиз.
Саксонинчи йиллар ўтди,
Бизлар тамом бошқамиз...

2000 йил

ТАКА ЗОТИ

*«Мен қўприкнинг ўртасида
Қотиб турган серкаман.
Йўлим бўшат, эрка бўлсанг,
Мен ҳам сендек эркаман».*

«Эркаман» шеърдан

* * *

Олмахоннинг ўрисчаси
«Белка» бўлади.
Куракнинг сал тепароғи
Елка бўлади.
Фарзандларнинг кенжатоғи
Эрка бўлади.
Ҳайвонларнинг ҳайвонлардан
Фарқи бор, синглим!
Така зотин ахта қилса,
Серка бўлади...

2012 йил

КУНГАБОҚАРЛАР

«Кунгабоқар
Кунга боқар.
Кунга боқар,
Кимга боқар?»

Одил АБДУРАҲМОН,
«Кунгабоқар» шеърдан

* * *

«Кунгабоқар
Кунга боқар.
Кун бўлмаса,
Кимга боқар?»

Йўлдош СУЛТОН,
«Кунгабоқар» шеърдан

* * *

«Кунгабоқар
Кимга боқар?
Офтоб чиқса,
Унга боқар».

Тўра МИРЗО,
«Кунгабоқар» шеърдан

* * *

«Гул-гул ёниб
Кунгабоқар
Зеболаниб
Кимга боқар?»

Самад ПЎЛАТ,
«Кунгабоқар» шеърдан

* * *

Шаҳрихонсой
Шошиб оқар.
Соҳилида
Кунгабоқар.
Уч-тўрт бола
Писта қоқар.
Бири қўйиб,
Бири чақар.
Инсоф билан
Айтинг, дўстлар,
Кўчирма гап
Кимга ёқар?!.

1970 йил

АНҚАЙГАНГА ТАНҚАЙИБ

* * *

*«Орқовулдан келятувдим анқайиб,
Олдимдан бир кўза чиқди тўнқайиб,
Кўза ичин кўрай десам энқайиб,
Кулча мисол кўлвор ётар ялпайиб.*

*Тиқин тиқиб лой сувадим кўзага,
Чиқдим чанқаб қапа тиккан газзага,
Чўпон қимиз қуйиб қўйиб косага,
Кетганмикан, кўнглим кетди бўзага.*

*Кўрсам, кўлвор пўсти қолган эканми,
Мингта мингак уя солган эканми,
Чақавериб чақа қилди танамни,
Ўша куни кўрдим катта энамни»...*

«Орқовулдан келардим» шеърдан

* * *

*Орқовулда юрсангиз ҳам анқайиб,
Яхши қипсиз лойни суваб кўзага.
Бир ўқ билан қўш қуённи отибсиз
Қимиз ичиб, сўнгра тўйиб бўзага.*

*Шукр қилинг, бурамабти ошқозон,
Акси бўлса, ўтирмайсиз, турмайсиз.
Яйловда–ку пана–пастқам жойлар кўп,
Қалдирмоқ бор, памперс излаб юрмайсиз.*

Сеҳргарсиз. Кўзадаги илон ҳам
Зум ўтмасдан ариларга айланди.
Шевачилик, ўлан нусха мисралар
Икки хуржун, бир тўрвага жойланди.

Ўжар келин гапингизга кирмагач,
Кўкка чиққан аламингиз, нолангиз.
Аттанг, афсус келгандами поччангиз,
Тўйтепада кутар эди холангиз...

2014 йил

ДОНО БЎЛИБ БОРАЁТИРМАН...

*«Ер ўз ўқи узра айланаверар,
Ниҳоллар дарахтга айланаверар,
Қушчалар парвозга шайланаверар
Умримдан бир парча узилган сари».*

«Умрим парчалари» шеърдан

* * *

Капгирлар қозонга боғланиб турар,
Ош есанг, лабларинг ёғланиб турар,
Шом киргач, кўп ўтмай хуфтон бошланар,
Йиғласанг, кўзларинг дарҳол ёшланар,
Ажаб, доно бўлиб бораётирман.

Феъл қофия турар сўлу соғимда
Ақлим тиниқлашиб борар чоғимда,
Июнь, июль қизғин ишлар бўлади,
Куздан нари совуқ қишлар бўлади,
Ажаб, доно бўлиб бораётирман.

2014 йил

ОҚ ТЕРАКНИНГ ҚИСМАТИ

*«Сен келардинг, мен келардим,
Кетар эдик бир томон.
Юракларга яқин бўлиб
Қолган бу оқ тераклар,
Сен кетардинг, мен кетардим,
Кетар эдик бир томон».*

«Хомуш турар оқ терак» шеърдан

* * *

Келар эдим, келар эдинг,
Бўсалар ҳам берар эдинг.
Мен тошини айирганда
Сен курмагин терар эдинг.
Қир томонда, бир томонда
Ғалвир қилиб элар эдинг.
Афсус, эрга тегиб кетдинг,
Чевар эдинг, севар эдим...
Бир кам дунё, қудуқ қазсанг,
Сув тортгани челаги йўқ.
Эл оғзини ёпай десанг,
Супраси бор, элаги йўқ.
Кимдир кесиби кетган, чоғи,
Ўша оппоқ тераги йўқ.
Бундай шеърлар ёзиш учун
Калланинг ҳеч кераги йўқ...

1970 йил

ПАШШАЛАР БЕЛГА ТЕПДИ...

*«Зўр шеър илинжида
Шомдан тонг қадар
Қоғоз қоралайман,
Хаёл дарбадар.
Агар ёзолмасам
Қон бўламан, қон.
Юрагим куйдирар
Чақнаган вулқон».*

«Илинж» шеърдан

*«Тин олади борлиқ тамом,
Ҳатто шамол эсмас ғир-ғир.
Оромингни қилиб ҳаром
Чор томонда пашша изғир.
Иш бермайди гоҳ чодир ҳам,
«Виз-визидан» чатнар асаб...»*

«Ёз кечаси» шеърдан

* * *

Тангримга минг шукр,
Шу баҳор чоғи
Азобдан қутқазди
Ижод тўлғоғи.

Зўр шеър илинжида
Обдан энтикиб,
Ярим тун ётибман
Ойга кўз тикиб.

Пичирлаб, нафасни
Ютаман ичга.
Кулоққа чалинди
Бир куй – ингичка.

Мумтоз нағмаларга
Ўхшар оҳанги.
Дутори эскию
Навоси янги.

Ғижжакнинг симидай
Тортилди асаб.
Чақнаган илҳомни
У кетди ясаб...

2010 йил

ИТ ВА МУҲАББАТ

*«...Итни яхши кўрасиз, мен эса сизни,
Билмадим, бу, балки, тақдир жазоси.
Ит билан машғулот сиз-чун суюкли,
Мен сизга етолмай бағрим куюкли.
Итсиз келинг, қутмоқдаман, ёр, зориқиб
Мен сизни севаман. Сиз эса... Кимни?!»*

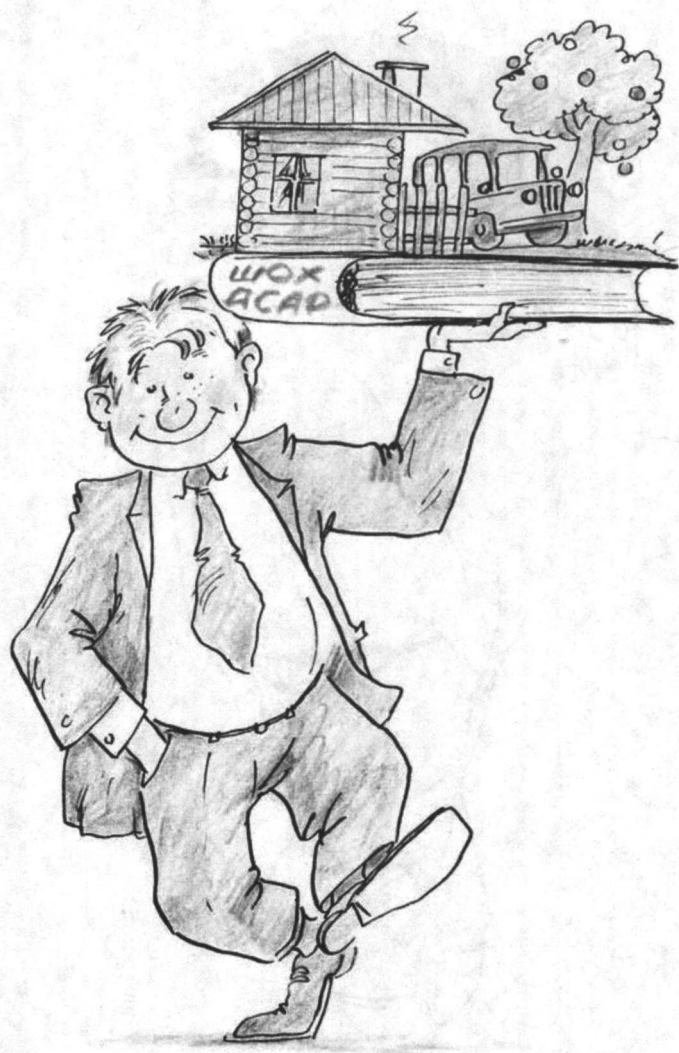
«Ўша кунларни эслаб» шеърдан

* * *

Ўз вақтида машҳур шоир Есенин
Итни ёқлаб, қизларни ардоқлаган.
Тайғон зотин, садоқатин, хислатин
Жек Лондон ҳам қадрлаган, оқлаган.
Гулчеҳрахон таърифлаган йигитнинг
Хислати, фазилати тамом бошқа.
Ҳа, бундайин ажабтовур ўғлонларни
Исмларин ёзиш шарт ўйиб тошга...
Паризоднинг юрак-бағри ўртанар,
Эҳ, қанийди у тушунса – унаса.
Қиз қалбини емиради изтироб:
«Итбозмикин ё наҳотки хунаса?!»
Йўқ-йўқ! Ёри кутаётган йигитнинг,
Балки, зарур иши чиқиб қолгандир.
Тасодиф кўп, овчаркаси тушмагур
Итлик қилиб уни тишлаб олгандир.

2000 йил

ЮРАГИНИ
ҚОВУРҒАН ЙИГИТГА

*«Йўлингни кута-кута
Қуним елга совурдим.
Гармселда гувраниб
Юрагимни қовурдим...»*

«Суйгули» шеърдан

* * *

Гармселда гувраниб
Бисотингни совурма.
Ўпкангни бос, кофе ич,
Егин туркча шовурма.
Бургага аччиқ қилиб
Қалтис ишга дов урсанг,
Зира, пиёз қўшмасдан
Юрагингни қовурсанг,
Алкаш дўстинг билмасдан
Қилар уни закуска,
Унда қизни етаклаб
Ким боради ЗАГСга?..

2012 йил

СЎЗНИНГ ҚАДРИ

*«Чавандоз тулпорин чиқарди томдан,
Сўнгра якка михда совитди узоқ.
Волидаси олиб эски тахмондан
Бошига кийгизди қадимий бошмоқ!..»*

«Чавандоз фалсафаси» шеърдан

* * *

Отнинг ўрни отхонада,
Тунда миниб совитади.
Кейин якка михга боғлаб,
Оққанд бериб овутади.
Хаёл қурғур – учқур тулпор,
Судрар қайдан қаёқларга.
Бошмоқ, асли, бошга эмас,
Кийилади оёқларга...

2012 йил

ЙИҒЛОҚИ ОШИҚ,
БЕВАФО МАЪШУҚА

*«Тўйинг куни тўйиб йиғладим,
Қисматимдан қуйиб йиғладим.
Ўшал оқшом мушфиқ онамнинг
Кўксига бош қўйиб йиғладим».*

«Тўйинг куни» шеърдан

* * *

Тўйинг куни тўйиб йиғладим,
Болишга бош қўйиб йиғладим.
Аламимдан сочимни юлиб,
Эт–бетимни ўйиб йиғладим.
Қўшнимизнинг чорбоғидаги
Тарвузларни сўйиб йиғладим.
Мушфиқ онам йиғлади роса,
Амма, холам йиғлади роса,
Кўнгил бўшаб йиғи–сиғидан,
Сиртга чиқсам, итим тасқара
– Журъатинг йўқ, – дегандай ҳуриб,
«Вов–вов» дея қилар масхара...

2013 йил

СОЧИНГГА БОҒЛАНИБ...

*«Сен чопиқ қияпсан толмайин сира,
Оғир тупроқлардан очиб эгатлар.
Сен қайноқ меҳнатда яшаяпсан яйраб,
Сочингга боғланиб қолган йигитлар».*

«Чопиқчи қизга» шеърдан

* * *

Сен чопиқ қияпсан толмайин сира,
Эгатлар мисоли мисралар банди.
Азму қарорингга лол қолиб шу чоқ
Биргадир Эргашнинг боши айланди.

Тупроқ оғир, этикларинг зил-замбил,
Сен қайноқ меҳнатда яшайсан яйраб.
Ҳозир ноз уйқуда шаҳарлик қизлар,
Сўнг дўкон кезишар таманно айлаб.

Сен бугун «оқ олтин» теряпсан толмай,
Хизматингдан барча мамнун, эл рози.
Сочингга боғланиб қолган йигитлар
Хирмон супуришар, тортар тарози...

1970 йил

Бобур БОБОМУРОДга

АСАЛЧИ ҲАМ ЎТАДИ

*«Ётма ғафлат пойида,
Оқма алам сойида,
Дунё қолар жойида,
Қанд еган ҳам ўтади,
Панд еган ҳам ўтади».*

«Борнинг борми роҳати» шеърдан

* * *

Бўзчи билар матонинг
Сифатини, рангини.
Дехқон ишлаб кетказар
Ўроқ, кетмон зангини.
Афандига аёндир
Улов қашшанг, ҳангими,
Асалчи ҳам ўтади,
Масалчи ҳам ўтади.

Икки карра беш бўлмас,
Ёрти тенгмас бутунга.
Конфуцийдан меросдир:
Чўғ илашса ўтинга –
Оқибати кул бўлар,
Дардингни айт тутунга,
Мўркончи ҳам ўтади,
Ўлпончи ҳам ўтади.

Ойни-ку этак билан
Бўлмас экан яшириб.
«Умр шундай гузарон»,
Ҳолимиз танг, бош уриб
Қойил дердик, ёзсангиз
Яссавийдан ошириб.
Кўчирган ҳам ўтади,
Ўчирган ҳам ўтади.

2011 йил

ЗОЙИР ДЎХТИРНИНГ ТЎРТКЎЗИ

*«Катта уйда ёлғиз туради,
Ҳеч кими йўқ Зойир дўхтирнинг.
Доим бошин эгиб юради.
Ҳеч кими йўқ Зойир дўхтирнинг.
Кўзмунчоқдек ити бор – Тўрткўз,
Сенда одам диди бор – Тўрткўз».*

«Зойир дўхтир» шеърдан

* * *

Катта уйда ёлғиз турган
Зойир дўхтир
Бу мақтовдан изтиробда,
Койир дўхтир:
– Тўрткўзимга бағишловни
Оширибсан.
Ғанимларнинг бағрин ўртаб,
Шоширибсан.
Не қилардинг кўзмунчоқдек
Ити бор деб.
Ҳатто унда одамларнинг
Диди бор деб.
Мақтовларинг бошгинамга
Етди охир.
Тўрткўзимни ўғирлашиб

Кетди охир.
Чорбоғимда пойлоқчи йўқ,
Анжир қолди.
Бўйинбоғ йўқ, бир қулочча
Занжир қолди...

2000 йил

ҒОЗЛАРНИНГ РАШКИ КЕЛИБ...

*«Ғозларга барибир ёзу қиш, баҳор,
Анҳорда сув бордир, шодмон сузадир.
Қирғоқнинг бўйида уйинг, эй дилдор,
Кўзларим – мусаввир, расминг чизадир.
...Ғозлар бир баҳона, келаман ҳар кун,
Сен-чи, вақт топмайсан ҳолим сўргали».*

«Ғозларга барибир» шеърдан

* * *

– Ҳой жигит,
Бойжигит!
Ўша қушлар анҳор узра сайр этиб,
Сув сатҳида ўз аксини қолдирар.
Кўзларингиз қўш шамчироқ – мусаввир,
Нигоҳингиз бир боқишда ёндирар.
Кипригингиз гўё ханжар, чўғ ташлаб
Дуч келганни ўзлигидан тондирар.
Қирғоқдаги уйимизга ўт қўйиб,
Ишқ даштида аросатда қолдирар.

– Ҳой жигит,
Бойжигит!
Отаму акамдан ўғринча бордим
Шодмон сузган паррандани кўргани.
Бу ишимни онамдан ҳам сир тутдим,
Ғойибона ҳолу аҳвол сўргани.
Аслида, бу қушлар ўта зийракдир,
Аттанг, ташрифимни илғаб қўйибди.

Ғозлари тушмагур сиздан рашк қилиб
Анҳорнинг сувларин булғаб қўйибди...

– Ҳой жигит,
Бойжигит!
Бобонгиз ўланчи ўтган эмасми,
Шу боисдан суяк суриб кетганми?
Ғозларнинг ғашига тегманг, илтимос,
Бошқа бир баҳона қуриб кетганми?

2015 йил

АГАР СЕВСАНГ...

«Севсанг

Осмонга чиқ, ойни олиб кел,

Тонглар водийсини тўша йўлимга!

Сомон йўлларида чечаклар териб,

Бахтнинг шодасидай тутгил қўлимга!»

«Севсанг» шеърдан

* * *

Озодабегим!

Ҳозирги йигитлар не билан машғул?

Барчага аёндир гапнинг дангали.

Парилар бозорда савдо қилишар,

Муштумга айланган девнинг чангали.

«Ёрилтош»нинг ёрилмоғи гумондир,

Сомон йўлларида гуллар чечаклар.

Қизлар қайтар ҳорғин дала тарафдан,

Бошда бир боғ молга юлган печаклар,

Хаёлим чалғиди... Кўкда филмонлар

Мовий ёғдулардан тутар гўшанга.

Янгалар оҳиста чиқиб кетаркан,

Дер: куёв бунча ҳам латта, бўшанг-а?!

2012 йил

ҲАЗИЛ ШЕЪРЛАР

КУТИЛМАГАН ТАКЛИФ

Яна бир ҳангомадан
Ёқангизни ушлайсиз.
– Наҳотки, – деб лаб тишлаб,
Тиззангизга муштлайсиз.
Айтилмаган қўшиқнинг
Созланмаган куйига
Жўр бўласиз, сабаби,
Гап лўндаси қуйида.
Собиқ котиб сим қоқди
Файнбергнинг уйига.
Русийзабон шоирнинг
Хотини ҳардамхаёл.
Гўшакни кўтардию
Лол бўлиб қолди аёл.
– Эртага учрашувга
Шоир оғам борсинлар.
Олийгоҳда қотириб
Шеър ўқиб юборсинлар.
Бу сўздан Иннахоннинг
Бўлари бўлган эди.
Сабаби, уч йил олдин
Аркадич ўлган деди.

2010 йил

ЧИРМАНДА

Шундоқ Салор бўйида,
Бобоевнинг¹ уйида,
Тўрт соат суҳбатлашдик,
Ёзилди кўнгилғашлик.
Тун яримда бир маҳал
Искаптопар галма-гал
Очофатдек ташланди,
«Қайта қуриш» бошланди.
Ашуласин ванг қилиб,
Аҳволимни танг қилиб
Чақар юз, қўл, бурнимдан,
Турдим ночор ўрнимдан.
– Ҳолинг вой, Абдуллатиф!
Қашлайман ғартилатиб.
Сақланмайди сир манда,
Қасди борми бир манда?
Шу тун Солор бўйида
Чалиб чиқдим чирманда...

1990 йил

¹ Шоир Машраб Бобоев.

ВАСИЯТ

Рафиқасин синамоқ учун
Атай оғриб қолди Афанди.
Қўлтиғига қалампир суртгач,
Градусник чаппа айланди.

Ёлғондакам ётди алаҳлаб,
Жавраб қўяр, қўлтиғи исиб.
Таниш табиб уйга кирганда
«Бемор» қўйди чап кўзин қисиб.

Табиб айтар: – Аҳволи тангроқ...
Насриддинбой қилар васият:
– Куним битиб қолди, шекилли,
Рози бўлгин мендан, Хосият.

Сенга сабру бардош тилайман,
Озиқ–овқат етарли қишга.
Ҳали ёшсан, йилимни кутмай.
Матқовулга чиққин турмушга.

– Вой, нима деяпсиз, дадаси?..
– Ўтинаман сендан жуда ҳам.
– Мен бир ожизаман, нима ҳам дердим,
Ҳар ҳолда, ёмонмас Матқовул акам...

1991 йил

УСТОЗНИНГ ЎЗИ КЕЛАР

Ёзувчилар уюшмаси –
Адибларнинг паккаси.
Бу ер – ижод аҳлининг
Мадинаси, Маккаси.

Шу манзилда нишонланар
Қутлуғ кунлар, саналар.
Кутилмаган ҳангомалар
Шу ғўшадан таралар.

Ўртакашлар топган, чоғи,
Собиқ раҳбар кўнглини.
Масъул котиб қилди улар
Бир олимнинг ўғлини.

Исми улуг бўлса–да,
Бироз думбулроқ экан.
Адабиёт олаmidан
Анчайин йироқ экан.

Ҳа, икки минг ўнинчида,
Наврўз пайти март эди,
Шу сабабдан уч–тўрт тадбир
Ўтказмоқлик шарт эди.

Миртемирнинг юз йиллиги
Энг муборак кун эди.
Меҳмонларга жой етишмас,
Мухлислар мамнун эди.

Масъул котиб шу паллада
Жадал келиб қошимга,

Сўраб қолди: – Юбилярни
Ким обкелар мошинда?

Товонимни тешса ҳамки
Масъул котиб сўзлари,
Дедим: – Устоз жуда бардам,
Келадилар ўзлари.

2010 йил

ҚУТЛОВ

Холис тақризни ўйлаб,
Хаёлари бўлинган.
Фарғонада турса ҳам
Бурни Шошдан кўринган,
Олим Йўлдош Солижон.

Етти ўлчаб, бир кесган,
Кузатувчан, тинчимас,
Оғир-босиқ, фикрчан,
Анов-манов синчимас,
Устоз Йўлдош Солижон.

Хозиржавоб, сўзамол,
Барчани тенг, Сизлаган,
“Дайди қизнинг дафтарин”,
Жуда боплаб тузлаган,
Мерган Йўлдош Солижон.

Дўстга содиқ, исми ҳам,
Жисмига мос, муносиб,
Кам- кўстингни асослаб,
Елкангга қўяр осиб,
Топқир Йўлдош Солижон.

Сочи оппоқ қордайин,
Юраги бахордайин,
Мунаққидлар сафида
Ўз ўрни бор нордайин
Устоз Йўлдош Солижон.

ҚИРҒИЗ «ГАИ» ЭРКИН ВОҲИДОВГА
«ЧЕСТЬ» БЕРАДИ...

Тошкентдан қардош дўстлар сафар тортиб,
Мумтоз шеър, қўшиқлар юкин ортиб,
Олатоғни оралаб кўч келади,
Қирғиз «ГАИ» Эркинга «честь» беради...

...Ўз «Волга»син ўзи миниб бизнинг Эркин
Йўл олди Иссиққўлни кўзлаб бир кун.
Завқланиб осмонўпар чўққилардан,
Нияти – мадҳ этмоқчи яйлов кўркин.

Тоғнинг тоза ҳавосин ютиб борди,
Бишкекда ошналари кутиб олди.
Тонг пайти Балиқчига етганида
Шоирни қирғиз «ГАИ» тутиб олди.

Эркин айтар: – Кечиринг, оқинман, – дер,
Қирғизларга қариндош, яқинман, – дер.
«ГАИ» айтар: – Буздинг йўлнинг қоидасин,
Оғайни, озмадингми ақлдан? – дер.

– Ҳаваскор шофёрман–да, ўқир эдим,
Хўп десангиз бир ашъор тўқир эдим.
«ГАИ» айтар: – Йўл устида, хизматчилик,
Ё айбингни кўрмаган – сўқирмидим.

Ўзгаларга ўқиб бер ўланингни,
Тан олмайман мирзангни, «барон»ингни.

Ҳатто Чингиз Айтматов бўлсанг ҳамки,
Гап ошиқча, тешаман «талон»ингни.

Эркин айтар: – Борми сал ақлларинг?
Инсоф бергур, намунча қақилладинг.
Қирғиз–ўзбек, қайчи–қуда, қондош элмиз,
Қадрлайди бир–бировин оқинлари.

«ГАИ» айтар: – Довул турса, булут бўлмас,
Йўлдаги ҳодисалар унут бўлмас.
Биз учун қонун битта – «пиравила»
«ГАИ»ларда ҳеч қачон улут² бўлмас.

Ўжар «ГАИ» роторни ечиб олди,
Воҳидовдай шоир ҳам яёв қолди.
Меҳмоннинг «талон»ига қирғиз йигит
Чумчуқнинг кўзидайин дастхат солди.

Олатоғни оралаб кўч келади,
Кўч ортганлар «ГАИ»дан сесканади.
Ўша таниш «погон»лик бугун эса
Зимдан кулиб Эркинга «честь» беради.

– Ҳорманг, йўлнинг соқчилари – арконлари,
«Талон» тешар, серзардали саркорлари.
Бугун мени танимасдан «честь» берасиз,
Ўтган гал теккан эди «даркорларинг...»

«ГАИ» айтар: – Сизни таниб тўхтаб қолдик,
Қўлимизни қовуштириб, йўқлаб қолдик.
Ўзбек халқин сиздай улкан шоирини
Ўша сафар фалокатдан сақлаб қолдик.

² Улут бўлмас – ГАИ ходимининг миллати бўлмайди.

Хуш келибсиз, азиз меҳмон, довон ошиб,
Ўз оғамдай сизга пешвоз чиқдим шошиб.
Чунки қирғиз элининг юрагига
Қайси йўлдан бормангиз, бари очик.

Шоир халқин эл ардоқлаб эскаради³,
Олатоғдан шеър ортилган кўч келади.
Оқин дўстлар, яқин дўстлар, йўллар очик,
Қирғиз «ГАИ» Эркинга «честь» беради.

1980 йил

³ Эскаради – хотирлайди, эслаб юради.

ЎЛИМЛАРНИ ҚОЛДИРИБ ДОҒДА...

Қадим «Бойсун жунглисидан
Канди ўрмонигача»,
Калькуттадан то Номонгон,
Қибрай – Дўрмонигача...
Бўлиб ўтган ҳангомалар
Бир китобга жамланиб,
Соз бўлибди, ўқиб чиқдик
Кўзларимиз намланиб.
Рудолф Распе ёлғонларнинг
Оламшумул устаси.
Бўлса керак «Мюнхаузен»нинг
Сизда асил нусхаси.
«Гулливвер»ни... хўп дўндирган.
Жонатанбек тоғамиз.
Биз хўрозга мояк қўйиб,
Буқаларни соғамиз...
Ғайрат–мардлик кўпиргач
Эр йигитнинг қонида.
Сиз–чи, ибрат бўлдингиз
Шум «Ажал ўпқони»да.
Янглишмасам, Ойна тоғдан
Космонавтдай учганда,
Палахмоннинг тошидайин
Арча узра тушганда
Зийрак итнинг фазилатин,
Чамамда, сал оширгансиз
Ва «Комиссар Рекс»ни ҳам
Бир тепиб қочиргансиз.
Саноғи йўқ бунга ўхшаш

Тадбирни, иқтидорни.
Адиб Шукур Холмирзаев
Бу гапдан хабардорми?
Раж Капурни эслатасиз
Шляпада баъзан сиз.
Африка ҳам зерикарли,
Кинодаги Тарзансиз.
«Оқ танли»лар уни ушлаб,
Солган чоғда қафасга
Сиздай абжир бўлолмаган,
Вақт бўлса ҳам запасда.
Тарзан ҳаёт бўлганида,
Бол томиб танглайдан,
Дўстимизни тавоф қилиб,
Ўпарди манглайдан.
...Туёқларин керганича
Эшак-ку тоғда қолди.
Бу орада ажал – ўлим
Ер чизиб, доғда қолди.
Ибн Хаттоб, Волф Мессинглар
Неча бор кечган жондан.
Бироқ сиздай мўйлов силаб
Бутун чиқмас тегирмондан.
Асардаги жасоратнинг
Довруғидан – чангидан
Талай зукко китобхонлар
Эси оғиб, гангиган.
Хайриятки, Мелибоев
Кашф айлади янгидан.
От тепкисин от кўтарган,
«Инақа» деб юрманг койиб,
Ярим қирғиз мухлисингиз
Турсунбой Адашбоев.

2005 йил

УЧ ОҒАЙНИ БОТИРЛАР

Моҳир каркатурачи
Менинг учта укам бор.
Улар чизган асарлар
Бир–биридан мукаммал.
Маҳмуджон Эшонқулов
Бешарикдан пешқадам,
Камтарлик – комилликда
Анча илғор – беш қадам.
Маҳмуджоннинг орзуси
Бу оламга сиғмайди.
Ўзи кулиб турса ҳам,
Мўйқалами йиғлайди.
Тўғри гап, Маҳмуджонни
Жаҳонгашта деганлар.
Хуржун тўла чет элдан
Олиб келган медаллар.
Мусаввир Содиқовни
Ҳусанбўри дейдилар.
Тенгдошлари ичида
Жуда зўри дейдилар.
Ҳар бир мавзу чашмадай
Дил қатидан сизади.
Кореяда юрса ҳам,
Ўзбекларни чизади.
Ҳаётдаги кам–кўстни
Нозик илғар, ҳис қилар.
Айниқса, «Муштум» учун
Пухта–пишиқ иш қилар.
Рассомларнинг қудрати
Тасвирларда жўш урар.
Ижодига омихта
Ўз дарди ҳам қўшилар.

Шавкатбек Музаффарда
Эътиқод фалсафаси,
Покиза ҳис-туйғулар,
Қадим Кўкча даҳаси
Шарққа машъал Тошкентнинг
Таровати, нафаси.
Уч оғайни, уч ботир
Уч ёқдан келаётир.
Айби – каркатурачи,
Олманг ундан хавотир...

2010 йил

ЛАТИФ СУҲБАТ

Асарлари юлдузлардай порлайди,
«Латиф суҳбат» даврасига чорлайди.
Тингловчилар саволидан ҳормайди,
Йўқламаса, эшик қоқиб бормаиди,
Сўроқлари сизга бўлгай шамчироқ.
Қойиллатиб гўзал шеърлар яратиб,
Ҳалимадай собит бўлган яхшироқ.

Кўниб кетган қалам, қоғоз ҳарбига,
Муҳрланган мисралари қалбига,
Ҳамоҳангдир юрагининг зарбига.
Демак, уни бўлмас асло ўчириб,
Бўтакўзлар олса ҳамки кўчириб,
Ғийбатлардан холи, йироқ, кўнгли оқ,
Ҳалимадай комил бўлган яхшироқ.

2010 йил

ШОИР ТУРСУНАЛИ ЎРМОНОВНИНГ ЎГИТИ

Хўш-ш-ш-ш!

Шойим! Ёзганларинг дуруст-у, аммо
Бир нарса кўнглимга солар хавотир.
Масалан, роману қиссаларингда
Мантиқ ва фалсафа етишмаётир.
Мен сендан етти ёш каттаман, демак,
Жаҳон адабиётин ўқишинг керак.

Жайдари усулда ёзма, йиғиштир,
Космос асридамиз, ўзинг ўйлаб кўр.
Япон ҳикояси мумтоз, тенги йўқ,
Лотин Америкасин романлари зўр.
Умрин яшаб бўлди қасида, ода,
Ҳозир биласанми, мўдерн мода.

Ибрат олгин хитойлардан, Вьетнамдан,
Интиқ қилма илҳом деган санамни.
«Хокку», «танка» усулларин ишлатиб
Асар ёзиб, чиқар дарду аламни.
Изланиш, синовлар бир умр бўлган,
Шойим! Айтматовдан, Маркесдан ўрган.

Ижод кўнгил рамзи, дилнинг розидир,
Тасаввурни қайта қурсанг чинакам,
Дарбу Шарқнинг адиблари ўшанда
Ёқаларин ушлаб қолади, укам.
Ҳозирча кеч эмас, ўқигин, Шойим!
Қани, сомсадан ол, совиди чойинг...

2010 йил

КЎП ЯШАДИМ, КЎПНИ КЎРДИМ
(Америка фольклоридан)

Душанба кун бироз ичиб,
Кайфиятим чоғланиб,
Уйга келсам, бегона от
Турар эди боғланиб.
Ифлос уст-бош, ботинка,
Фироқ қилдим хотинга:
– Менинг отим ўрнига
Қайдан келган бу йўрға?
– Дамингни ол, оёқда
Турибсан, жоним, зўрға.
Пича кайфинг ошибди,
Қулоқ солгин сўзимга.
Онам берган соғин сигир
От кўринган кўзингга.
– Кўп яшадим, кўпни кўрдим,
Ўзни доно деганман.
Наҳотки, мол эгарланса,
Шуни билмас эканман.
Сешанбада уйга қайтсам,
Бошим қашқа, шилинган.
Телпагимнинг ўрнига
Бошқа телпак илинган.
Миниб жаҳл отимга,
Мен ўшқирдим хотинга,
– Бироз ётиб, ҳордиқ олиб
Келгин сал-пал ўзингга.
Онам тўқиб берган қалпоқ
Кўринибти кўзингга.
– Кўп яшадим, кўпни кўрдим,
Ўзни доно деганман.
Андатрадан қалпоқ тўқиш,

Шуни билмас эканман.
Чоршанба ҳам кайф тароқ,
Сўлжайиб уйга қайтсам,
Менинг шимим ўрнида,
Бошқа шим, ростин айтсам.
Миниб жаҳл отимга,
Зуғум қилдим хотинга.
– Жоним, ётиб, дам олиб
Келгин бироз ўзингга.
Онам тикиб берган лозим
Шим кўринган кўзингга.
– Кўп яшадим, кўпни кўрдим,
Ўзни доно деганман.
Тугмаси бор лозимни
Ҳеч кўрмаган эканман...
Эртаси ҳам сархуш эдим,
Пайшанбайди, санасам.
Менинг бошим ўрнида
Бир бош ётар, қарасам.
Миниб жаҳл отимга,
Мен ўшқирдим хотинга.
– Жоним, ётиб, дам олиб
Келгин пича ўзингга.
Онам берган ошқовоқ
Бош кўринган кўзингга.
– Кўп яшадим, кўпни кўрдим,
Ўзни доно деганман,
Мўйлови бор ошқовоқни
Ҳеч кўрмаган эканман.

1970 йил

НАРВОН ҲАНГОМАСИ

Қудрат Ҳикмат уй қурди,
Дўст-ёронлар қўллашиб,
Ҳашар қилиб қўшнилари,
«Қани, бўлха-бўллашиб».
Бу участка дегани
Пулни хўппа ютаркан.
Яхшиямки, кўп қисмин
Устоз Ойбек кўтарган.
Гоҳо оғриб буйраги
Қалбин ўяр, пармалар.
Бир тарафда Қўшчонов
«Қудратвой» деб – «хорма»лар
Ва, ниҳоят, уй битиб,
Ҳовли тўйин ўтказди.
Ўзи суйган ғалвирар,
Бодомлардан ўтказди.
Сотиволди Йўлдошев
Совға қилди бир нарвон.
Қудрат Ҳикмат боладай
Қувнаб кетди беармон.
Бу буюм ҳам ҳаётда
Ўз бурчини ўтайди.
Томлар қурсанг, асқотар,
Боғбон дарахт бутайди.
Шоир калта иштончан
Томга суяб шотини,
Тепадан пастга қараб
Бўяр «ёғоч отини».
Қия ўраб рўмолин
Чойга уннар хотини,
Томоқ қириб ён қўшни
Кириб келар ботиниб.

– Ҳорманг, ҳорманг, Қудратвой!
– Бор бўлинг, – дейди шоир.
Қўшни берар маслаҳат
Нарвон бўяшга доир:
– Биз томонда нарвонни
Ерга аста йўлайди.
Кейин уни бир четдан,
Ошиқмасдан бўййди.
Икков роса кулишди,
– Узр, Улуғ, қаранг-а!..
Мен ҳам бергум маслаҳат
Бу ҳақда ёш-ялангга...

1970 йил

ХУРРАК ВА БОЗОР ИҚТИСОДИ

Қодиржоннинг тўйида,
Собиржоннинг уйида
Ҳордиқ олиш кўйида
Дўстлар билан ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Сизга айтсам, аввало,
Хуррак деган бир бало
Ҳамхонамга мубтало,
Бошни қашлаб ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Оҳанглари ғаройиб,
Қўшкарнай, бўлмас койиб,
Лол имлар Мелибоев,
Янтоқ узра ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Ёзганим йўқ жўрттага,
Тушиб қолдим ўртага,
Бошни буркаб кўрпага
Тонгни кутиб ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Отган эдик қиттайин,
Бу ёғи сизга тайин,
Игна ютган итдайин
Иложим йўқ, ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Карнай авжда тобида,
Хуррак отиш бобида

Муҳаммаджон дўстимга
Қўймоқ керак обида,
Шу хаёлда ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Хурракнинг зарбин қаранг,
Қўшни уйда сержаранг,
Одил Ёқубов гаранг,
Изтиробда ётдим ман,
Ўй-санога ботдим ман.

Тижоратнинг кўйида,
Савоб олиш ўйида,
Агар бўлса харидор,
Минг сўм қирғиз пулига
Шу хурракни сотдим ман,
Сотдим мано, сотдим ман.

2000 йил

ФИКР ҚИЛДИК....

Нашриётга бир жуфт китоб
Келган эди намунага.
Бири Анвар Обиджонга,
Иккинчиси каминага.
Андижонлик муаллифдан
Бизга совға этилганди.
«Ўқиб чиқинг, фикр қилинг!!!
Ф.Усмон» деб битилганди.
Инсоф берсин қаламкашга,
Лекин дастхат тегди ғашга.
Ўқиб чиқдик, ёзганлари
Арзимади фикрлашга...

1990 йил

ХЎРОЗ БИЛАН ТУЛКИ (Обиджон Зоҳидовнинг латифаси)

Қорни очиб тонг палласи
Тулки қишлоқ оралади.
Четан девор ортидаги
Холи уйни қоралади.
Макиёнлар титрар қалт-қалт,
Етиб келди айёр дайдиб.
Хўрозполвон сир бой бермай
Тулкивойни сўроқлайди.
– Ҳой қаёққа, дўстим, шошма!
– Бугун бомдод намозини
Ўқисак, – деб келдим ошна.
– Жуда яхши, ҳув бурчакда
Имом домла кутар ташна.
Тулки қочди. Хўроз бирдан:
– Ҳой, қайга? – деб тегар ғашга.
– Имоминг шу кўппак бўлса,
Таҳоратни янгилашга...

1980 йил

СЎНГГИ СЎЗ

Пародия битилмас эрмак учун,
Ўтган-кетган гапларни термак учун.
Енгил-елпи шеър ёзган айримларга
Ҳазил билан маслаҳат бермак учун.

Дўстим, қутлуғ каломдир сўзинг ахир,
Қалбингдаги ниятинг – ўзинг ахир,
Китобхонга илиниб тўқиганинг
Атласинг, беқасаминг, бўзинг ахир.

«Така» билан «Серка»нинг фарқин билмай,
Оддий сўзнинг маъносин талқин қилмай,
Қумдан қаср қурилмас, оғайнилар,
Сопол билан гавҳарнинг нархин билмай.

Танқидчининг эгнида поча-пўстин,
Айтармиди асарнинг ками-кўстин.
Адабиёт олами – холис майдон,
Баҳони китобхонлар берар, дўстим.

Ишонмагин савлатингга, борингга,
Бино қўйгин фақат иқтидорингга.
Дуч келганда тумшаймагин, биродар,
Тўғрисўзман, омад касби-корингга!

Сўзларни қадрлагин, ҳар бирин ўп,
Мисраларни сайқалла, тарашла хўп.
Қани, бир пародия ёзиб кўр-чи,
Менинг ҳам хом-хатала ишларим кўп.

2016 йил

ПАРОДИЯЛАР УСТАСИГА ЭЪТИРОФ

Истеъдодли шоир Турсунбой Адашбоев ўтган асрнинг 70-йилларида ўткир пародиячи сифатида ҳам танилган эди. Ўш шаҳрида яшаса-да, асарлари Ўзбекистон матбуотида тез-тез босилиб турарди. Ҳатто таниқли шоирлар ҳам унинг ҳажвига дучор бўлишдан чўчирдилар. Бир воқеа сабаб эндигина адабиётга кириб келаётган камина ҳам у кишининг «эътиборлари»га сазовор бўлдик.

Мени 1967 йили Миллий университетдан Ашхобод шаҳрига талабалар илмий конференциясига юборишди. Мезбонлар бизга атрофдаги гўзал манзарали жойларни, тоғдаги ажойиб Феруза оромгоҳини кўрсатишди. Ўша таассуротлар асосида бир неча шеърлар ёзиб келган эдим. Бу шеърларимдан биттаси «Копетдоғда бир оху кўрдим...» сарлавҳаси билан «Ўзбекистон маданияти» (ҳозирги «Ўзбекистон адабиёти ва санъати») газетасида эълон қилинди. Тасодифни қарангки, ўша саҳифада раҳматли Шамси Одилнинг ҳам «Оху кўрдим мен Водилда» деб бошланадиган шеъри босилган экан. Бу, албатта, тайёр пародиябоп мавзу эди. Орадан кўп ўтмай «Шарқ юлдузи» журналида Турсунбой Адашбоевнинг куйидаги пародияси эълон қилинди:

*Ўша оху Ўшга келиб,
Тушга қадар юрди боғда.
У Водилга ўтмай туриб
Бўлган экан Копетдоғда.*

*Сўнг Помирга қараб кетди,
Шеър ёзолмай қолдик доғда.
Ҳозир ўтлаб юрса керак
Термиз ёки Яккабоғда...*

Носир МУҲАММАД

МУНДАРИЖА

Атиргул. Тоҳир Малик.....	3
---------------------------	---

ПАРОДИЯЛАР

Гўзалликка ишора	9
Отабекнинг изидан	10
«Мен ойни ошайман...»	12
Наҳотки	14
Қисқаси, палон-пистон	15
«Ов» келмади бароридан	16
Орзулар қанотида	17
Эътирозга эътироз	18
Бурним чашма бўлса.....	19
Дорбозга лангарчўп.....	20
Бир кўшиқ.....	21
Бечора Крилов.....	22
Мухлис борким.....	23
«Қайлиққинам».....	24
Ажабланманг.....	26
Устоз бошин чайқади.....	27
Устоз Айиний бўлганда.....	28
Хуфёна жанг.....	30
Гўзал, қаламқошларга	32
Ёлғон айтсам.....	34
Иложи йўқ	35
Ҳавас қилайлик	36
Тушнинг таъбири.....	37
Нима қолди?	38

ГАМБИТ ПАРОДИЯЛАР

Бегона дўппи.....	41
Ёмғир, ажириқ ва сумалак.....	42
Муҳаббат ва ғурур.....	44
Топган топалоқ.....	46
Тарсаки.....	47
Ҳаттоки	48
Така зоти	49

Кунгабоқарлар.....	50
Анқайганга танқайиб	52
Доно бўлиб бораётирман.....	54
Оқ теракнинг қисмати	55
Пашшалар белга тепди.....	56
Ит ва муҳаббат	58
Юрагини қовурган йигитга.....	72
Сўзнинг қадри	73
Йиғлоқи ошиқ, бевафо маъшуқа	74
Сочингга боғланиб... ..	75
Асалчи ҳам ўтади.....	76
Зойир дўхтирнинг тўрткўзи	78
Ҳозларнинг рашки келиб.....	80
Агар севсанг.....	82

ҲАЗИЛ ШЕЪРЛАР

Кутилмаган таклиф	85
Чирманда	86
Васият	87
Устознинг ўзи келар	88
Қутлов.....	90
Қирғиз «ГАИ» Эркин Воҳидовга «честь» беради.....	91
Ўлимларни қолдириб доғда... ..	94
Уч оғайни ботирлар.....	96
Латиф суҳбат.....	98
Шоир Турсунали Ўрмоновнинг ўгити	99
Кўп яшадим, кўпни кўрдим	100
Нарвон хангомаси.....	102
Хуррак ва бозор иқтисоди.....	104
Фикр қилдик.....	106
Хўроз билан тулки	107
Сўнгги сўз	108
Пародиялар устасига эътироф. Носир Муҳаммад.....	109

Адабий-бадиий нашр

ТУРСУНБОЙ АДАШБОВ

ХУФЁНА ЖАНГ

*Пародиялар
Гамбит пародиялар
Ҳазил шеърлар*

Муҳаррир: Абдулла ШАРОПОВ
Бадий муҳаррир: Баҳриддин БОЗОРОВ
Техник муҳаррир: Алимардон АҚИЛОВ
Саҳифаловчи: Иномжон ЎСАРОВ
Мусахҳиҳ: Отабек БОҚИЕВ

*Рассом Ҳусанбой Содиков
чизган расмлардан фойдаланилди.*

Нашриёт лицензияси: AI №134, 27.04.2009
Теришга берилди: 11.01.2016 й.
Босишга рухсат этилди: 02.03.2016 й.
Офсет қоғози. Қоғоз бичими: 84x108 ¹/₃₂.
Cambria гарнитураси. Офсет босма.
Ҳисоб-нашриёт т.: 1,09. Шартли б.т.: 5,88.
Адади: 1500 нусха.
Буюртма № 143.

«AKADEMNASHR» нашриётида тайёрланди.
100156, Тошкент шаҳри Чилонзор тумани 20^А-мавзе 42-уй.

Тел.: (+99871) 217-16-77
e-mail: info@akademnashr.uz
web: www.akademnashr.uz

«PRINT LINE GROUP» ХК босмахонасида чоп этилди.
100096, Тошкент шаҳри Бунёдкор шоҳкўчаси 44-уй.